

Språket – en nyckel till framgång på jobbet.

Modulen om språkutveckling består av tre delar: Förberedelse på företaget, lära ut språk och motivation. Syftet är att den handledde snabbt ska komma in i arbetet och gemenskapen. Språkförståelse är viktigt för god kommunikation, vilket leder till framgång på jobbet.

Redan när vi föds är vi inställda på att samtala och delta i en dialog. Små barn förstår ofta språket innan de börjar tala själva. Barn och vuxna lär sig språk på lite olika sätt och i olika takt. Läroprocessen är helt individuell, där det tar 1–2 år att lära sig talspråk. Att lära sig tänkespråk, det vill säga att per automatik tänka på språket tar 5–8 år. Ju fler språk du kan, desto lättare lär du dig ett nytt.

Ordförrådet växer med åren

En 4- till 5-åring har ungefär 2 500 ord i sitt ordförråd. 7-åringar har 5 000–7 000. Skolbarn ökar sitt ordförråd med 3 000 ord per år. Det innebär att de lär sig hela tio nya ord om dagen! 17-åringars ordförråd består av 15 000–17 000 ord. Men om 17-åringen läser regelbundet blir ordförrådet betydligt större: 50 000–70 000 ord. Denna ordvolym krävs för att klara gymnasieskolan.

”Jag kan svenska. Eller?”

Hur definierar vi att någon kan svenska? Är det att vi förstår när vi lyssnar till språket? Eller är det när vi kan tala språket – och hur stort ordförråd pratar vi om i så fall? Måste vi kunna läsa och skriva svenska för att säga att vi kan? Och om uttalet har betydelse, hur ska vi förhålla oss till våra dialekter?

Kedjat värde och lagom fika

Antalet fackuttryck i olika yrken är 200–1 000 ord. Ett exempel: En förhandlare inom KFS använder ungefär 400 specialuttryck, ofta utan att reflektera över det. Förkortningar som PA-KFS och LAS – eller ord som ”löneprocess”, ”märket” eller ”kedjat värde” är ord som förhandlaren måste kunna, men som kan sakna innebörd för en utomstående. Om vuxna ökar sitt ordförråd med tio ord per dag, precis som skolbarn, så lär de sig ett yrkesspråk på ett par månader. Språket är även en social markör. Företeelser som ”fika”, ”konsensus” och ”lagom” är inte bara ord – det är kulturella ingångar i det svenska samhället.

Bidra till språkutvecklingen

Arbetsplatsen kan ge mycket stöd för individens språkutvecklingen. Avsätt tid, både för att lyssna och förklara – men även för externa språkstudier. Underlätta språkinläringen genom att involvera den du handleder i samtalen på fikarasten.

#1 – Goda råd för dig som handleder en nybörjare i svenska

- Använda vardagliga ord i början.
- Tala tydligt med korta meningar.
- Lyssna, fråga och bekräfta.
- Ge arbetsuppgifter som kräver muntlig kommunikation.

#2 – Ge goda råd till nybörjare i svenska

Det finns flera bra tips till personer som ska lära sig ett nytt språk. Självklart är SFI och internet en stor tillgång. I din handledarroll kan du ge många goda råd till en nybörjare i svenska:

- Prata mycket med de som redan kan svenska.
- Ta hjälp av biblioteket. Där finns specialistkunskaper och avdelning för Lättläst.
- Läs tidningar och böcker. Prova texter på lätt svenska i början.

- Använd internet, tv och radio.
 - Sätt upp mål för hur många ord du ska lära dig per dag eller per vecka.
 - Du behöver varken säga eller uttala rätt. Huvudsaken är att du övar dig.
- Alla kan kommunicera. Det är bara att sätta igång!